

Deli celote

1. Prikaži in pojasni pojme: deliti lik na štiri dele, deliti lik na štiri skladne dele, deliti lik na četrtine.

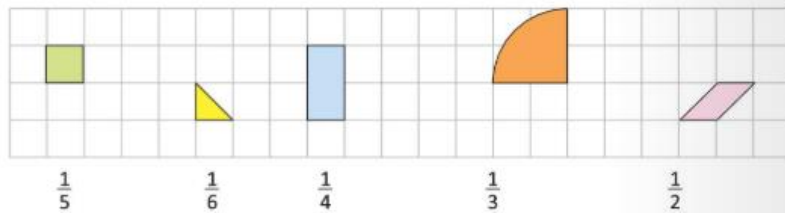
2. Razdeli like na četrtine.

3. Izračunaj del celote.

$$\begin{array}{lll} \frac{1}{5} \text{ od } 5 = \underline{\quad} & \frac{1}{6} \text{ od } 0 = \underline{\quad} & \frac{1}{7} \text{ od } 91 = \underline{\quad} \\ \frac{1}{3} \text{ od } 18 = \underline{\quad} & \frac{1}{2} \text{ od } 2 = \underline{\quad} & \frac{1}{4} \text{ od } 100 = \underline{\quad} \\ \frac{1}{4} \text{ od } 40 = \underline{\quad} & \frac{1}{8} \text{ od } 48 = \underline{\quad} & \frac{1}{3} \text{ od } 111 = \underline{\quad} \end{array}$$

4. Dani so deli celote. Nariši celote.

5. Izračunaj celoto.

$$\begin{array}{lll} \frac{1}{6} \text{ od } \underline{\quad} = 3 & \frac{1}{7} \text{ od } \underline{\quad} = 2 & \frac{1}{6} \text{ od } \underline{\quad} = 12 \\ \frac{1}{2} \text{ od } \underline{\quad} = 2 & \frac{1}{9} \text{ od } \underline{\quad} = 5 & \frac{1}{5} \text{ od } \underline{\quad} = 27 \\ \frac{1}{3} \text{ od } \underline{\quad} = 5 & \frac{1}{4} \text{ od } \underline{\quad} = 8 & \frac{1}{8} \text{ od } \underline{\quad} = 42 \end{array}$$

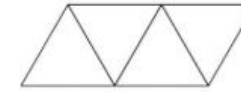
6. Zapiši krajše, kar je zapisano z besedo, in pobarvaj ustrezni del celote.

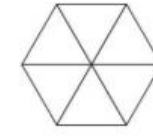
dve tretjini lika

pet petin lika

tri četrtine lika

štiri šestine lika

7. Na mizi so štiri jabolka, eno je gnilo. Zapiši, kolikšen del jabolk je gnil.

8. Krožek obiskuje 16 učencev. V ponedeljek jih je pet manjkalo. Zapiši, kolikšen del vseh učencev je manjkalo?

9. Kolikšen del celote je pobarvan? Prečrtaj zapis, ki ne ustreza sliki.

$\frac{3}{9}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{3}{6}$

$\frac{1}{5}$ $\frac{4}{20}$ $\frac{4}{5}$

$\frac{2}{16}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{7}$

10. Oglej si celote. Kolikšni deli celot so pobarvani? Poveži sliko z zapisom.

$\frac{3}{8}$

$\frac{3}{4}$

$\frac{2}{10}$

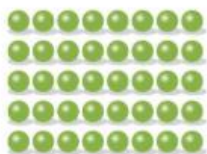
$\frac{2}{3}$

$\frac{5}{5}$

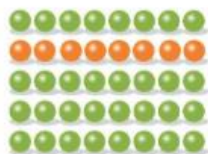
$\frac{1}{4}$

$\frac{2}{5}$

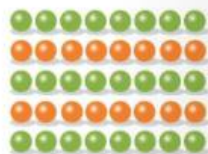

Zoja je 40 dvobarvnih kroglic postavila v pet vrst, v vsako po 8.

Zoja je obrnila 1 vrsto kroglic, $\frac{1}{5}$ vseh kroglic.
 $\frac{1}{5}$ od 40 = 8

Zoja je obrnila 2 vrsti kroglic, $\frac{2}{5}$ vseh kroglic.
 $\frac{2}{5}$ od 40 = 16

Dopolni, kako se povečuje število oranžnih kroglic, če upoštevamo, da Zoja vsakič obrne vse kroglice v vrsti.

	1 vrsta	2 vrsti	3 vrste	4 vrste	5 vrst
Število kroglic	8				
Del celote	$\frac{1}{5}$				

Kako izračunamo $\frac{2}{5}$ od 40 kroglic?

Številski izraz: $\frac{2}{5}$ od 40 = $(40 : 5) \cdot 2 =$ _____

Izračunamo: $40 : 5 = 8, 2 \cdot 8 = 16$

Doloci: $\frac{4}{5}$ od 40 = _____ $\frac{5}{5}$ od 40 = _____

Enostavno.
Določim en del,
vzamem jih pa več.

11. Uporabi link kocke in določi, koliko je:

$\frac{2}{7}$ od 14 kock $\frac{3}{4}$ od 20 kock $\frac{5}{8}$ od 24 kock

12. Izračunaj dele celote. Pomagaj si s sliko.

$\frac{3}{7}$ od 14 = _____

$\frac{3}{4}$ od 16 = _____

$\frac{4}{5}$ od 20 = _____

13. Reši besedilne naloge. Zapiši številski izraz in izračunaj.

a) Anže ima 36 sličic. Na dveh devetinah vseh sličic so narisane živali. Koliko sličic z živalmi ima Anže?

Odgovor: _____

b) V vrečki je 24 bombonov. Dve tretjini bombonov ima okus po citrusih. Koliko bombonov ima okus po citrusih?

Citrusi so limone, pomaranče, mandarine, grenivke ...

Odgovor: _____

c) Milena ima v peresnici 20 flomastrov. Dve desetini njenih flomastrov sta se posušili. Koliko flomastrov se je posušilo?

Odgovor: _____

č) Knjiga ima 90 strani. Klemen je prebral že pet šestin knjige. Koliko strani knjige je prebral Klemen?

Odgovor: _____

14. Staša je v enem tednu prejela 30 telefonskih sporočil. Tri petine sporočil ji je poslala njena najboljša prijateljica Tina. Koliko sporočil ji je poslala Tina? Koliko sporočil so ji napisali drugi?

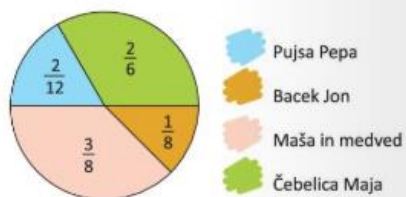

Odgovor: _____

15. Izračunaj.

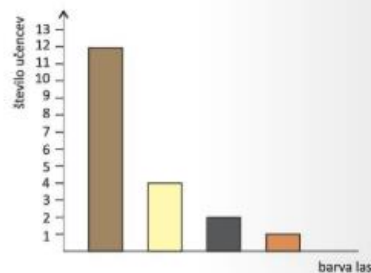
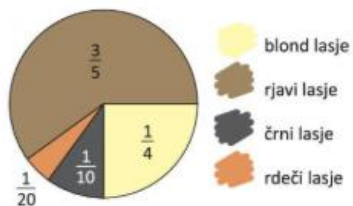
$$\begin{array}{lll} \frac{2}{3} \text{ od } 15 = \underline{\quad\quad} & \frac{3}{5} \text{ od } 20 = \underline{\quad\quad} & \frac{7}{10} \text{ od } 140 = \underline{\quad\quad} \\ \frac{4}{9} \text{ od } 45 = \underline{\quad\quad} & \frac{2}{7} \text{ od } 21 = \underline{\quad\quad} & \frac{5}{8} \text{ od } 96 = \underline{\quad\quad} \\ \frac{5}{7} \text{ od } 7 = \underline{\quad\quad} & \frac{8}{9} \text{ od } 81 = \underline{\quad\quad} & \frac{2}{2} \text{ od } 71 = \underline{\quad\quad} \end{array}$$

16. Zala je s tortnim prikazom predstavila, katera risanka je 24 sošolcem ostala najbolj v spominu.

- a) Koliko otrok je glasovalo za Backa Jona? _____
- b) Koliko otrokom je Čebelica Maja najljubša risanka? _____
- c) Kolikokrat več učencev se bolj spominja Maše in medveda kot Backa Jona? _____
- č) Še sam sestavi vprašanje in odgovori nanj. _____

17. V razredu je 20 učencev, ki so barvo svojih las prikazali s slikovnim prikazoma. Preveri, ali so podatki iz tortnega prikaza pravilno predstavljeni v stolpcnem prikazu.

Kaj je narisano?

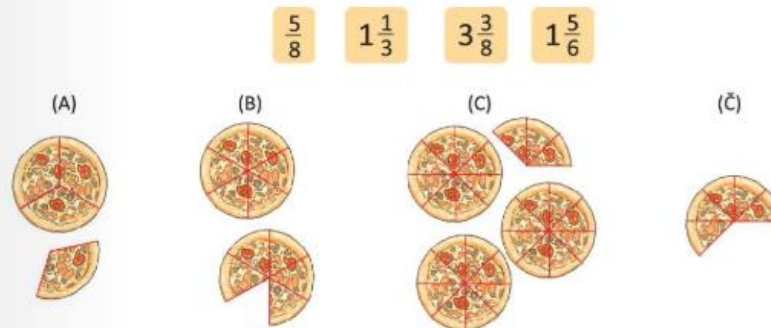

- a) Na kateri sliki je največ lubenice? _____
- b) Katera slika predstavlja celo lubenico in tri četrtine lubenice? _____

Zapis ena lubenica in pol lubenice lahko zapišemo krajše kot $1\frac{1}{2}$ lubenice in preberemo ena cela in ena polovica lubenice.

Kako bi krajše zapisali ena lubenica in tri četrtine lubenice? Še ob drugih primerih krajše zapiši, koliko lubenice je narisane in jih preberi.

18. Preberi zapise in jih poveži z ustrežno sliko.

19. Kristina ima tri vrvice. Vsaka je dolga 20 cm. Eno bo razrezala na polovici, eno na četrtine, eno pa na osmine.

- a) Koliko centimetrov je dolga polovica vrvic?
- b) Koliko centimetrov je dolga ena osmina vrvic?
- c) Koliko meri $\frac{5}{8}$ vrvic?
- č) Ali $\frac{2}{4}$ vrvic meri enako kot $\frac{1}{2}$ vrvic?
- d) Katera vrvica je daljša: $\frac{1}{8}$ vrvic ali $\frac{1}{4}$ vrvic. Za koliko centimetrov?

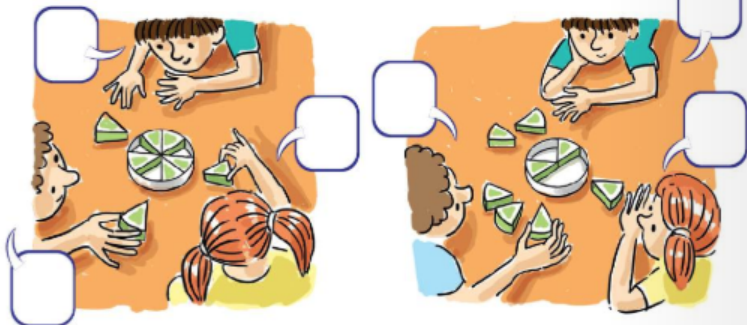
Pol od 20 cm ni isto kot pol od 20.

20. Murnovi so se odpravili na 350 km dolgo pot. Prvi dan so opravili $\frac{3}{5}$ poti. Koliko kilometrov so prevozili?

Odgovor: _____

V škatli je 8 sirčkov. En sirček predstavlja eno osmino vseh sirčkov. V oblache zapiši, kolikšen del vseh sirčkov ima vsak otrok.

Otroci imajo skupaj _____ vseh sirčkov. Otroci imajo skupaj _____ vseh sirčkov.

Predstavljaš si, da iz škatle vzameš $\frac{5}{8}$ sirčkov. Koliko osmin jih ostane v škatli?

Predstavljaš si, da iz škatle vzameš $\frac{7}{8}$ sirčkov. Koliko osmin jih ostane v škatli?

21. Like smo razdelili na enake dele. Dele smo pobarvali z dvema barvama. Dopolni preglednico.

Kolikšen del lika je pobarvan modro?			
Kolikšen del lika je pobarvan oranžno?			
Kolikšen del lika je pobarvan?			
Kolikšen del lika ni pobarvan?			

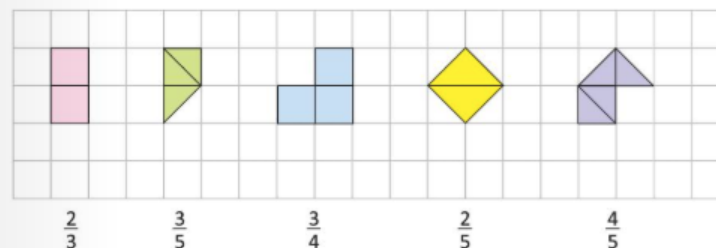
22. Dopolni do celote.

a) Tadej je prebral $\frac{2}{3}$ spisa. Kolikšen del spisa mora še prebrati?

b) Sandra je napisala $\frac{3}{7}$ domače naloge. Kolikšen del naloge mora še napisati?

c) Tine je izračunal $\frac{7}{10}$ računov. Kolikšen del računov mora še izračunati?

23. Dani so deli celote. Nariši celote.

24. Izračunaj.

$\frac{1}{5}$ od 75 = _____ $\frac{3}{4}$ od 12 = _____ $\frac{1}{6}$ od _____ = 36

$\frac{1}{3}$ od 204 = _____ $\frac{2}{5}$ od 50 = _____ $\frac{1}{7}$ od _____ = 0

25. Zdenka rada teče. Včeraj je povedala prijateljici: »Včeraj sem tekla 8000 m in približno na $\frac{7}{8}$ poti sem srečala srno. Ne vem, katera se je bolj ustrašila.« Koliko metrov je pretekla, preden je srečala srno? Koliko metrov poti je še pretekla po srečanju s srno?

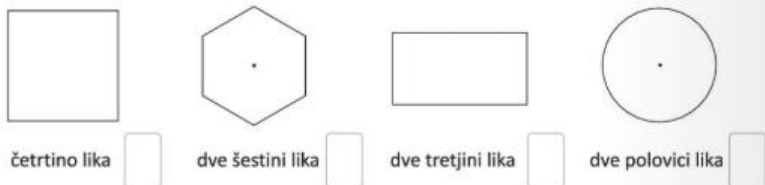
26. Zoran je povedal uganko: »V albumu imam prostora za 1200 nalepk. Album je že $\frac{7}{10}$ poln. Koliko nalepk imam v albumu? Koliko jih moram še zbrati, da bo album poln?«

27. Pismonoša je imel veliko pošiljk. Skupaj jih je preštel 80. Odločil se je, da jih bo do odmora raznosil $\frac{4}{5}$. Koliko pošiljk je raznosil do odmora? Koliko petin pošiljk mu je ostalo po odmoru? Koliko pošiljk je to?

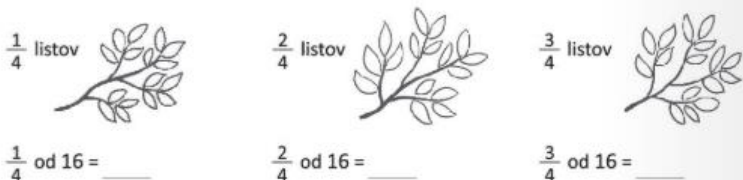

Preverim svoje znanje

1. Pobarvaj tolikšen del lika, kot je zapisano. Pobarvani del celote zapiši krajše.

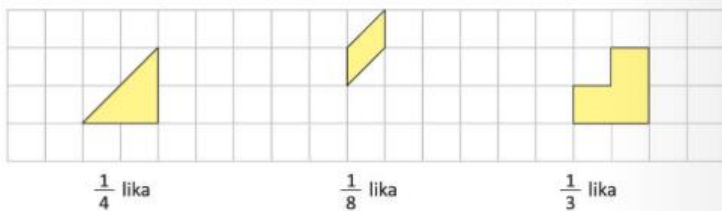

2. Pobarvaj in izračunaj število listov.

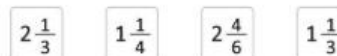
3. Izračunaj del celote.
$\frac{1}{2}$ od 14 = ____	$\frac{4}{10}$ od 40 = ____	$\frac{3}{5}$ od 120 = ____
$\frac{1}{6}$ od 60 = ____	$\frac{3}{8}$ od 56 = ____	$\frac{2}{9}$ od 108 = ____
$\frac{1}{9}$ od 72 = ____	$\frac{5}{6}$ od 18 = ____	$\frac{4}{5}$ od 75 = ____

4. Oglej si narisane dele celote in pri vsakem nariši celoto.

5. Izračunaj.
$\frac{1}{2}$ od ____ = 9	$\frac{1}{6}$ od ____ = 25	$\frac{1}{2}$ od ____ = 150
$\frac{1}{8}$ od ____ = 10	$\frac{1}{10}$ od ____ = 34	$\frac{1}{7}$ od ____ = 23
$\frac{1}{5}$ od ____ = 5	$\frac{1}{4}$ od ____ = 80	$\frac{1}{3}$ od ____ = 111

6. Kaj je narisano na posamezni sliki? Koliko celih tort in kolikšen del torte? Poveži.

7. Dvajset petošolcev je pisalo preizkus iz matematike. Dve petini jih je pisalo odlično. Koliko učencev je pisalo odlično? Zapiši številski izraz in ga izračunaj.

Odgovor: _____

8. Na šoli so v dobrodelne namene zbrali 720 igrač. Učenci do 5. razreda so zbrali $\frac{3}{4}$ igrač, preostale pa so zbrali učenci višjih razredov. Koliko igrač so zbrali učenci do 5. razreda in koliko učenci višjih razredov?

Odgovor: _____

9. Like smo razdelili na enake dele. Dele smo pobarvali z dvema barvama. Dopolni preglednico.

Kolikšen del lika je pobarvan vijoličasto?	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kolikšen del lika je pobarvan rumeno?	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kolikšen del lika je pobarvan?	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Modre naloge

1. Oglej si račun in ocene rezultata. Obkroži najboljšo oceno.

Račun	Ocena rezultata		
342 · 33	1000	10000	100000
1030 · 69	7000	70000	700000
37 · 27025	1000	100000	1000000

Račun	Ocena rezultata		
3067 : 30	1000	10000	100
984003 : 21	5000	500000	50000
72301 : 35	20000	200	2000

2. Izračunaj vsoto, razliko, zmnožek in količnik števil 3 456 in 96.

3. Na veliki potniški ladji je 105 turistov. Najmanj koliko čolnov za 10 ljudi bi rabili, če bi hoteli vsi istočasno na kopno?

4. Petra, Darja, Lana in Rebeka so doma iz različnih krajev – iz Ljubljane, Laškega, Dobrove in Dravograda. Kje živijo dekleta, če veš da:

- nobeno dekle ne živi v kraju, ki se začne na isto črko kot njeno ime
- Petra ne živi v kraju z začetno črko L
- Lana in Rebeka živita v krajih z največ črkami

	Petra	Darja	Lana	Rebeka
Ljubljana				
Laško				
Dobrova				
Dravograd				

5. Sofija ima v ponedeljek šest ur pouka. Odmor za malico traja 20 min, drugi odmori pa 5 min. Koliko časa je Sofija v ponedeljek v šoli? Pride tik pred poukom in odide takoj, ko se pouk konča.

Odgovor: _____

6. Koliko tehta Borova polna šolska torba? V njej so peresnica, delovni zvezek, učbenik in 5 zvezkov. Približno koliko kilogramov je to?

prazna torba 1570 g
peresnica 48 dag
delovni zvezek 345 g
zvezek 16 dag
učbenik 780 g

Stehtaj svojo prazno torbo in posamezne predmete v njej. Koliko tehta tvoja polna šolska torba?

7. Izračunaj vrednost številskih izrazov s črkovno oznako.

$$3 \cdot a + 36, \text{ če je } a = 8$$

$$(35 : b + 5) \cdot 2, \text{ če je } b = 7$$

8. Poveži neenačbo in njeno rešitev.

$$3 \cdot a \geq 18$$

$$a = 6, a = 5, a = 4, a = 3, a = 2, a = 1, a = 0$$

$$6 \geq a$$

$$a = 5, a = 4, a = 3, a = 2, a = 1, a = 0$$

$$a < 6$$

$$a = 6, a = 7, a = 8, a = 9, a = 10, a = 11 \dots$$

izziv

9. Na ravnini lista je narisanih 12 točk. Poveži jih tako, da dobiš 5 kvadratov.

10. Za koliko se razlikujeta število milijon in število 9 St 9 T 9 D?

Odgovor: _____
